VORES LANGE REJSE

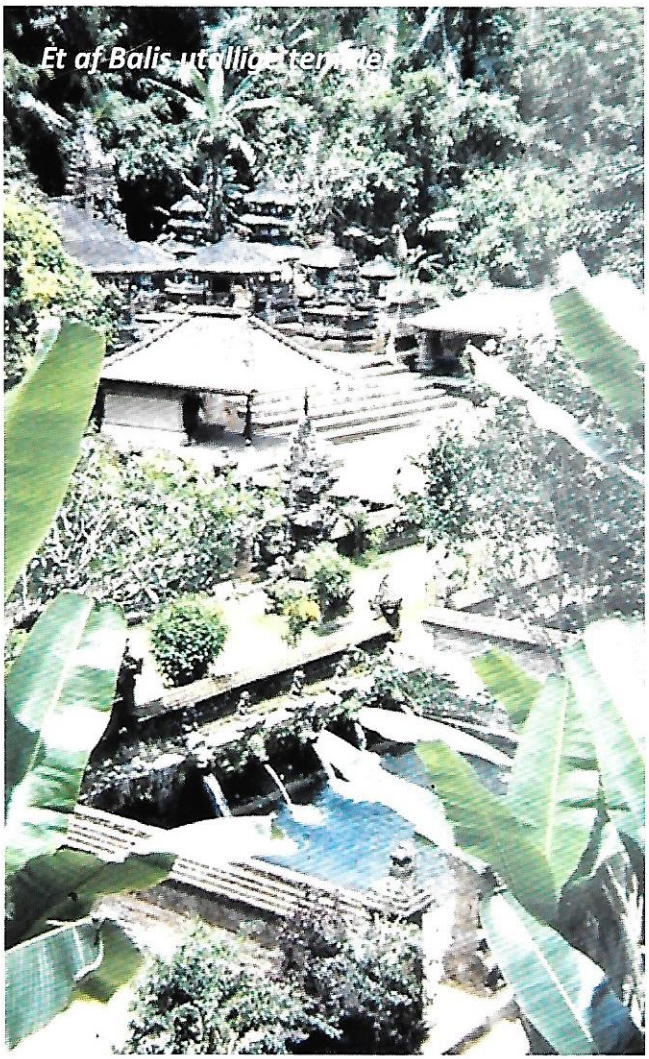
Rikke og Niels september - oktober 1991

På tegnestuen havde indehaverne "i et anfald af akut velstand", som Flemming udtrykte det, bevilget hinanden hver 3 måneders betalt orlov.

Det benyttede Rikke og jeg os af, og en uge efter vores bryllup den 24.august 1991 på Københavns Rådhus, startede vi fra Kastrup på denne fantastiske rejse til Australien og Indonesien.

VORES LANGE REJSE

Rikke og Niels september - oktober 1991

INDHOLD:

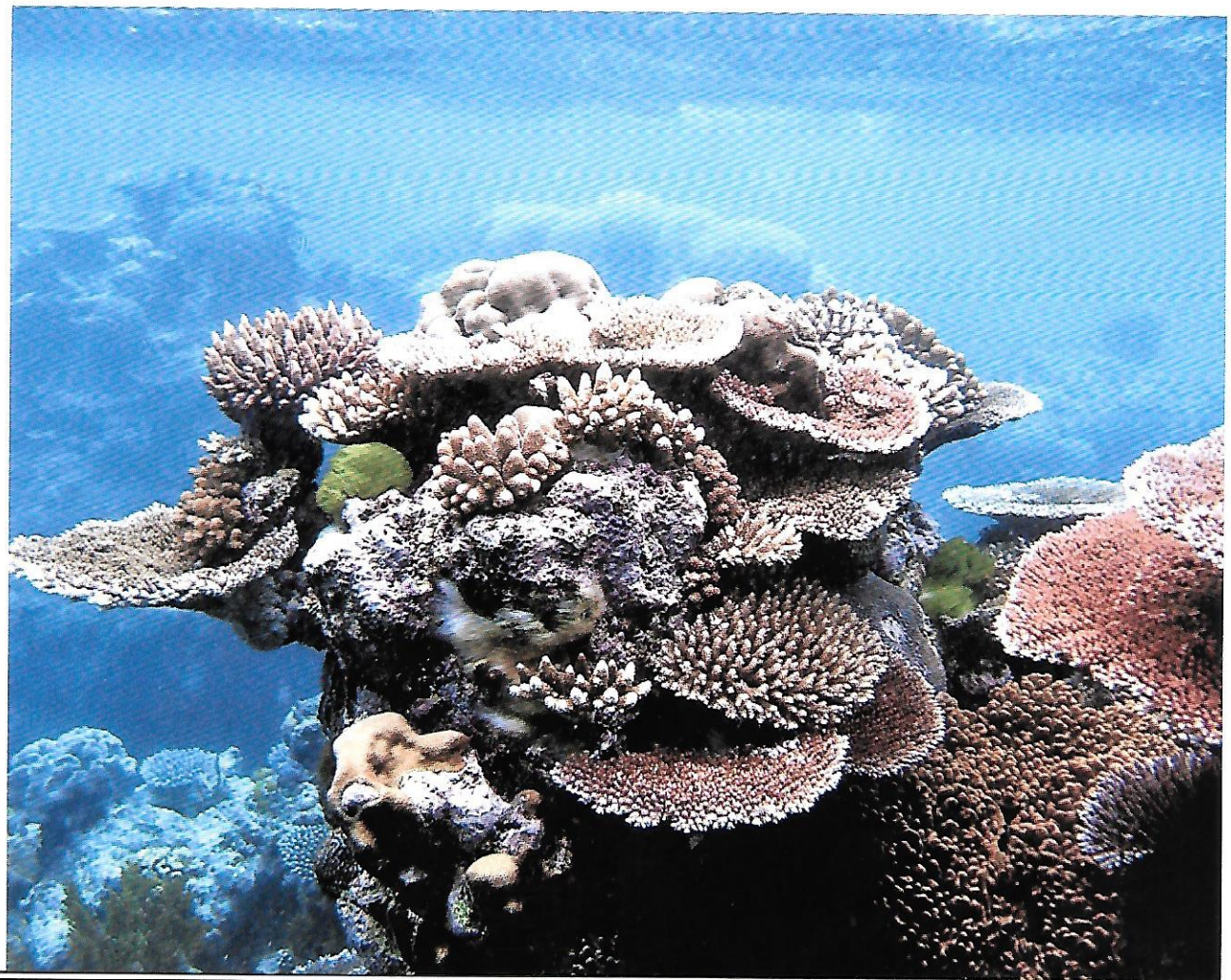
Indledning	2
Sidney	3
Cairns	4
Nimrod II	6
Darwin	9
Indonesien	10
Flores	11
Nggela	12
Lombok	17
Bali	18
Ubud	19
En begravelse	22
Farvel til Bali	24
Bangkok	25
Kort over rejsen	26

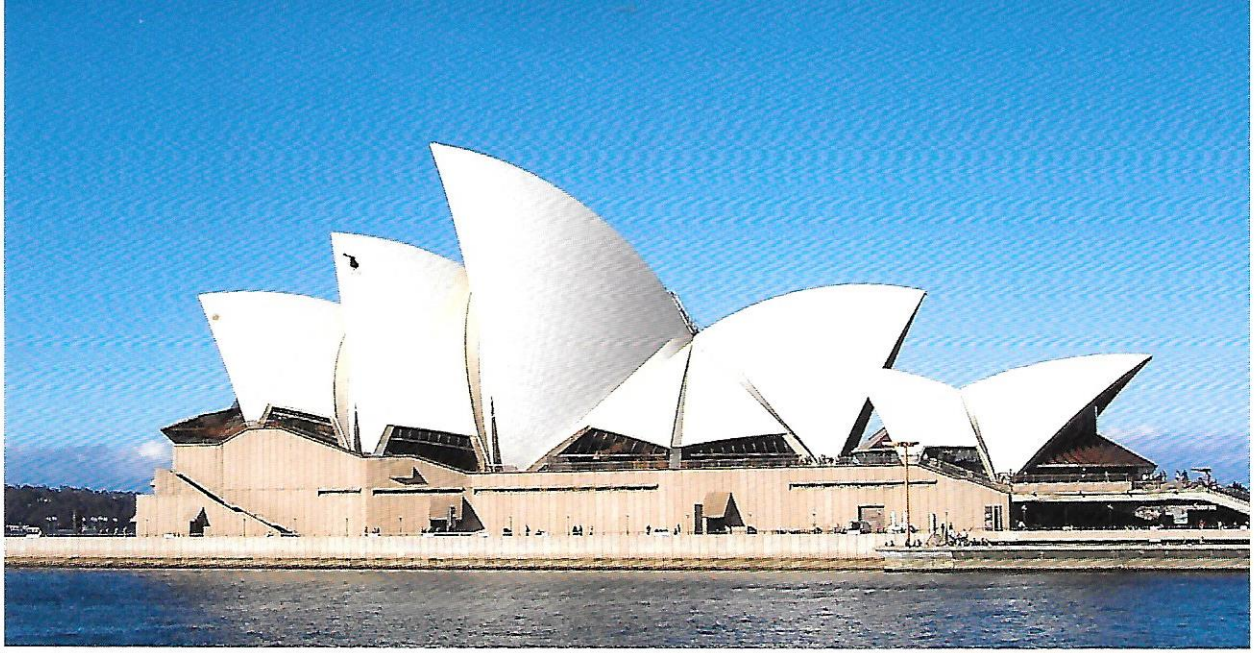
INDLEDNING

På tegnestuen havde indehaverne "i et anfald af akut velstand", som Flemming udtrykte det, bevilget hinanden hver tre måneders betalt orlov.

Det benyttede Rikke og jeg os af, og en uge efter vores bryllup d. 24.august 1991 på Københavns Rådhus, startede vi fra Kastrup på denne to måneder lange rejse til Australien og Indonesien.

Planlægningen var rimelig løs, men med mit nyerhvervede internationale dykkercertifikat havde jeg bare Great Barrier Reef som et must.

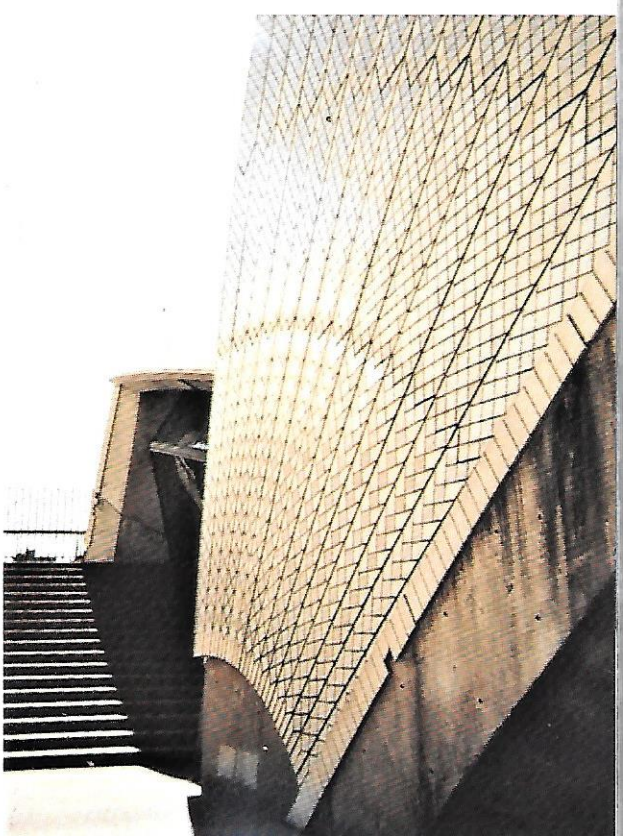

SIDNEY

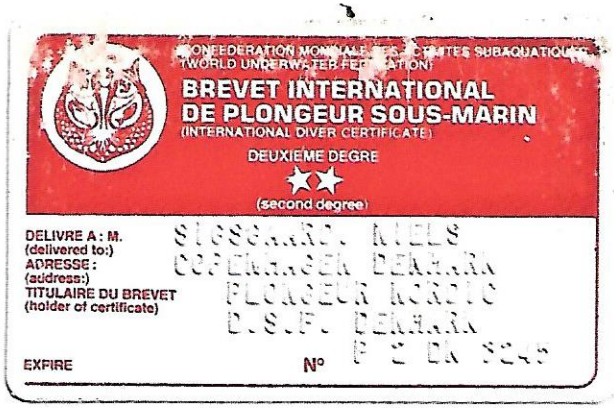
Som arkitekter var vi naturligvis helt fælles om første punkt på dagsordenen: Utzons operabygning i Sidney. Flyveturen var laaang - inkl. mellemlandingen i Bangkok varede den lidt over et døgn, men var det hele værd. Efter at have udsovet det store jetlag var det bare direkte hen til havnefronten. Jeg har siden berettet, hvordan jeg, som de troende i Mekka, i bogstaveligste forstand knælede på den store pompøse trappe, der førte op til det ikoniske bygningsværk.

Vi havde i forvejen købt billetter til en opera, Rigoletto tror jeg det var. Selvfølgelig, også selv om Utzon helt havde fraskrevet sig ansvaret for interiøret, ja havde forladt dette hans livsværk, når "det indre og det ydre" nu ikke længere kunne være uløseligt forbundne. Det eneste jeg rent indretningsmæssigt kan huske fra operasalen, er da også: At den italienske opera var forsynet med undertekster! - eller rettere overtekster, for hen over hele scenen var der anbragt et bånd med rulletekster på engelsk...

Fagre nye verden, men noget jeg trods alt ikke har oplevet siden.

Nå, men vi gennemførte og bestod både den omfattende teoridel samt den praktiske prøve i marts måned ved Kullen. Herunder et dyk ned i det iskolde vand til et vrag, der lå i kulsort mørke på ca. 30 m dybde...

*CMAS**: "En videregående dykkeruddannelse som indeholder teori i relevant apparat dykkerudstyr til større dybder" - hvabehar!*

En dykkeruge a la Jacque Cousteau

Tilbage til nutiden og koralrevene – nu skulle det være.

I Cairns bookede vi os i ind på en eksklusiv dykkersejlads ombord på Nimrod II, et til formålet specialbygget skib med alt hvad dertil hører.

Turen startede med at vi - 12 deltagere + crew - fløj med et tomotorers fly til Cooktown, ca 3-400 km nord for Cairns. Australierne sætter en ære i at være ret så udisciplinerede og da jeg ytrede interesse for cockpittet, spurgte 2. piloten om jeg havde lyst til bytte plads en stund...

Mon ikke! - og i små 10 minutter styrede jeg det velvoksne fly med passagerer lavt hen over revet.

Der var en hyggelig atmosfære ombord på Nimrod 2. Her morgenmad før dagens første dyk.

NIMROD II

I den forløbne uge fik jeg rigtig brug for mit "International de Plongeur Sous-Marin" certifikat, hvor vi foretog tre til fire omfattende dyk hver dag - og nat!

Rikke og jeg havde nævnt, at det var en slags bryllupsrejse for os, og vi fik tildelt den store dobbeltsuite forrest i skibet - ren luksus.

Jeg kan ikke huske hvad hun hed, men under hele ugen dannede vi "dykkerpar". Hun var amerikaner med kinesisk baggrund - og heldigvis en væsentlig mere erfaren dykker end mig!

Med kyndig bistand fra en af vores instruktører "klædes vi på" til et af de mange fantastike dyk på det enorme koralrev.

Plump - og så ned i en fantastik ny verden...

Og jo, alle mine drømme om Jacque Cousteaus verden under havet blev til fulde opfyldt. Det var før klima-forandringer for alvor var gået i gang, og kæmperevet stod i fuld flor. Her taler billeder bedre end ord, også den video som en fra besætningen optog.

Det var faktisk ret udfordende at natdykke: Kl 20 var der buldermørkt på revet, og med de medbragte stavlygter oplever du en forunderlig og lidt skræmmende verden, 20 - 30 meter under havoverfladen.

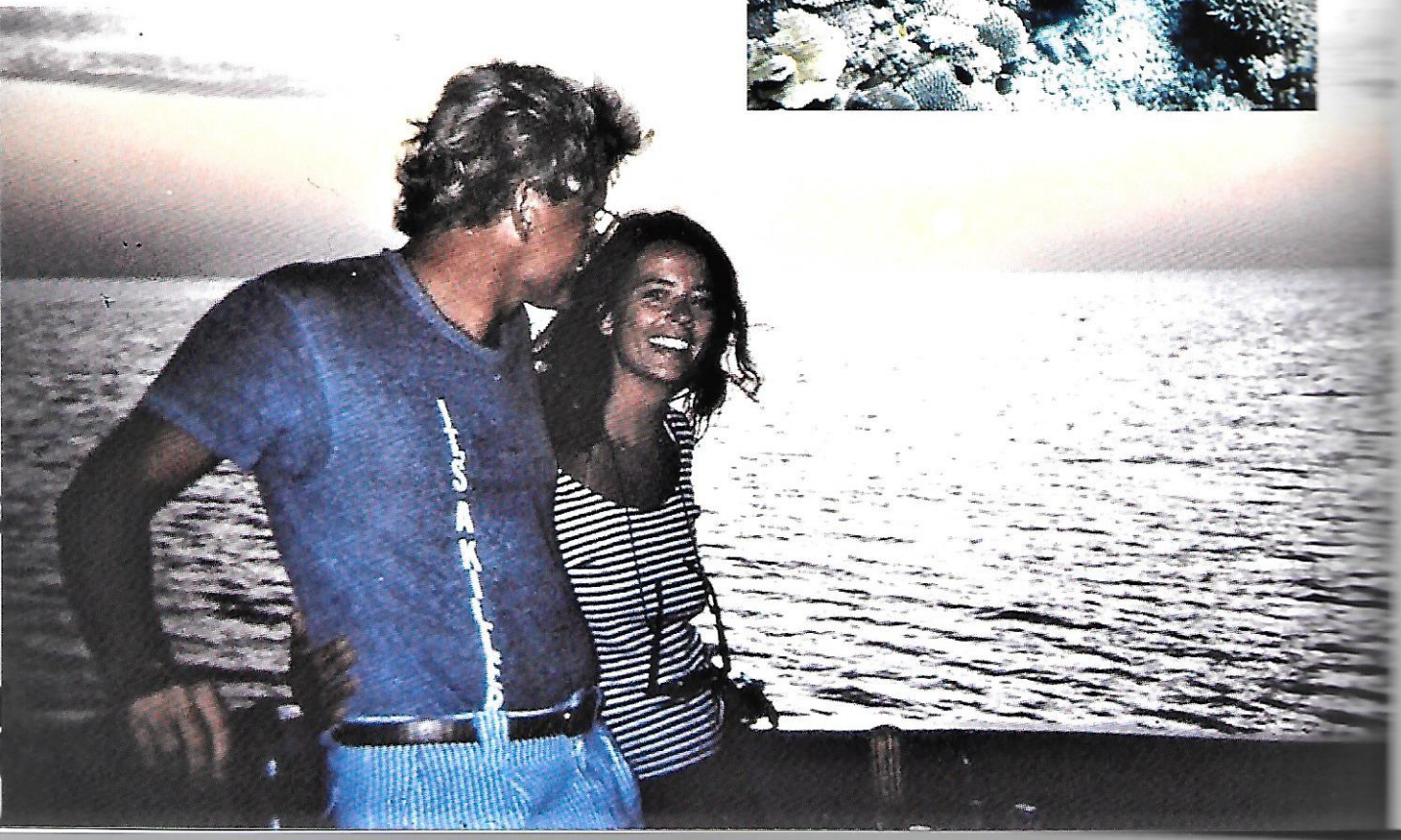

Sidste afskedsaften på dækket blev vi lykønsket af de andre, og delte den flaske champagne, som lå i vores "bryllupssuite" da vi startede turen..

Som "bryllupsrejse" var ugen på Great Barrier Reef nok nok egoistisk fra min side, men selv om Rikke ikke deltog i de mange "flaskedyk", så var det sikkert også en helt særlig oplevelse for hende..

Det er en kendt sag, at man på revets øverste 5 m oplever en mangfoldighed af farver og fisk, der langt overgår den blågrå verden man oplever bare 10-20 meter længere nede. Ja, faktisk var det Rikke, der på en af sine snorkelture tog nedenstående flotte foto af en ægte reef-shark, medens vi andre rodede rundt nede i dybets mørke.

Darwin

Fra Cairns tog vi lokalflyveren til Darwin, beliggende aller nordligst i Australien - et lille hop på igen 2000 km. Vi var der i nogle dage uden noget specielt mål. En mærkelig by – selv set med Australske øjne, hvilket siger ikke så lidt.

Et tropisk klima, og vi havde på forhånd hørt om en arkitektgruppe, "Tropo Architects", der, som navnet siger, beskæftigede sig med byggeri i et tropisk klima. Deres udgangspunkt var naturlig ventilation: Skorstensvirkning med køligere luft fra under-/kælderetager, frem for den aircondition, som - globalt set - er skyld i et helt kolossalt energiforbrug.

Vi besøgte dem uanmeldt, men blev modtaget meget venligt og fik et gratis foredrag om en forestående klimakrise, 30 år før verdenen rigtigt er begyndt at tage den alvorligt. Tankevækkende er det i øvrigt, at vi slæbte en plakat om deres naturligt ventilerede huse med os gennem hele det Indonesiske ørige, og som siden har hængt centralt over spisebordet i Skt. Peders Stræde.

Indonesien

Fra Darwin var målet de Indonesiske øer. Nærmest lå Timor, hvor kun den vestlige del med byen Kupang var tilgængelig. Tjubang, som vi straks kaldte den, for kontrasten til det velordnede Australien var voldsom. Et kaos af mennesker, motorcykler, hestetrukne ladvogne og et utal af lasede ladbiler samt minibusser, "Bemo'er" til 6-8 personer, men normalt prop fyldt med mindst det dobbelte. Du siger hvor du vil hen, og så kører fyren videre, sætter hele tiden folk af og på indtil du pludselig mirakuløst selv er fremme og betaler et par kroner. Yderst effektivt, hvis du ikke har alt for travlt.

Timor var (er stadig?) delt i to: Timor Vest, hvor vi landede, og så den østlige del med oprørere (katolske), der ønsker uafhængighed fra det muslimske Indonesien.

At situationen på Timor var alvorlig nok, fik vi fortalt af et par unge rygsækrejsende amerikanere som os, med "Lonely Planet" i baglommen. Trods advarsler var de taget med en lastbil ind i det katolsk dominerede Øst-timor, og på et tidspunkt blev de standset af maskerede, svært bevæbnede oprører, og gennet ud på vejen.

"Det var så det" tænkte vores amerikanske venner, da de sammen med 8-10 lokale medpassagerer lå fladt på maven i vejsiden...

"Two dollar road tax and your american cigarets", lød den bevæbnede oprøreres ret rimelige krav, og de kunne så lettet fortsætte turen - og livet.

Gadeliv i Kupang - Tju bang, som vi omdøbte den til

Solopgang set fra Kelimutu, Flores.

Flores

Vores Indonesiske ønskeøer var Flores, Lombok og ikke mindst Bali med dens tropiske skønhed og en gæstfri befolkning. Fra Kupang fløj vi til byen **Ende** på Flores. Herfra var der ca. 80 kilometers kørsel til vores næste mål **Kelimutu**, en naturskøn beliggende vulkan med "Tri-Color Lake": Sort, mørkegrøn og dyb blå..

I Kelimutus fantastiske naturpark husker jeg bedst jeepturen fra vores motel i landsbyen Moni samt densidste vandring op til kratersøerne. Op og af sted i bulder mørke og i så god tid, at vi kunne opleve solopgang fra vulkantoppen. På det tidspunkt tror jeg vi begge følte os lidt som globetrottere a la Jens Bjerre m.fl.

Turen til Moni tog vel 5-6 timer på en hullet smal grusvej, gennem tæt jungle og stejle bjergsider. Flere gange måtte vi stå af medens chaufføren med dødsforagt baksede køretøjet forbi særligt risikable strækninger.

Indonesien

Fra Darwin var målet de Indonesiske øer. Nærmest lå Timor, hvor kun den vestlige del med byen Kupang var tilgængelig. Tjubang, som vi straks kaldte den, for kontrasten til det velordnede Australien var voldsom. Et kaos af mennesker, motorcykler, hestetrukne ladvogne og et utal af lasede ladbiler samt minibusser, "Bemo'er" til 6-8 personer, men normalt prop fyldt med mindst det dobbelte. Du siger hvor du vil hen, og så kører fyren videre, sætter hele tiden folk af og på indtil du pludselig mirakuløst selv er fremme og betaler et par kroner. Yderst effektivt, hvis du ikke har alt for travlt.

Timor var (er stadig?) delt i to: Timor Vest, hvor vi landede, og så den østlige del med oprørere (katolske), der ønsker uafhængighed fra det muslimske Indonesien.

At situationen på Timor var alvorlig nok, fik vi fortalt af et par unge rygsækrejsende amerikanere som os, med "Lonely Planet" i baglommen. Trods advarsler var de taget med en lastbil ind i det katolsk dominerede Øst-timor, og på et tidspunkt blev de standset af maskerede, svært bevæbnede oprører, og gennet ud på vejen.

"Det var så det" tænkte vores amerikanske venner, da de sammen med 8-10 lokale medpassagerer lå fladt på maven i vejsiden...

"Two dollar road tax and your american cigarets", lød den bevæbnede oprøreres ret rimelige krav, og de kunne så lettet fortsætte turen - og livet.

Godt liv i Kupang - Tju bang, som vi omdøbte den til

Nggela

Nu, midt i Flores tropiske vildnis, skulle vi bare "helt væk". Via vores rejsebibel "Lonely Planet" havde vi fundet frem til en afsides beliggende boplads Nggela, bestående af vel ca 100 hytter, kun med vand fra et par brønde og ingen el...

Kørslen dertil foregik i en lastbil propfyldt med lokale glade passagerer og mindst 5 sække tørret, meget ildelugtende fisk (se foto med Rikke :). Den kunne kun køre os ca. 5 km fra Nggela. Her hyrede vi så en "guide" med en lille hest, der bar vores rygsække det sidste stykke gennem tæt jungle ind til bygden.

- langt ude på landet...

Vi ankom ret sent, men fandt frem til det sted hvor vi, ifølge Lonely Planet, kunne indlogere os. Her blev vi vel modtaget med en kop lunken te af en ældre mand, "borgmester" som han selv titulerede sig. Han viste os stolt en "gæstebog" – et lille kladdehæfte med en del år på bagen. Der var kun et par sider med navne, heraf få på engelsk. Den sidste før os husker jeg som en amerikaner – dateret ca. 2 måneder tidligere!

Huset var det eneste af mursten i byen. Resten var stråtækte hytter, fornuftigt hævet på pæle af hensyn til rotter, slanger og andet kryb.

Men vi fik os indkvarteret i et lille rum med et par hårde brikse, og ville lige se os lidt omkring, inden sovetid. Klokken var nu lidt i seks, og her ved ækvator går det stærkt: På få minutter blev det bulder mørkt og uden el kom det eneste lys fra små bål ved hytterne.

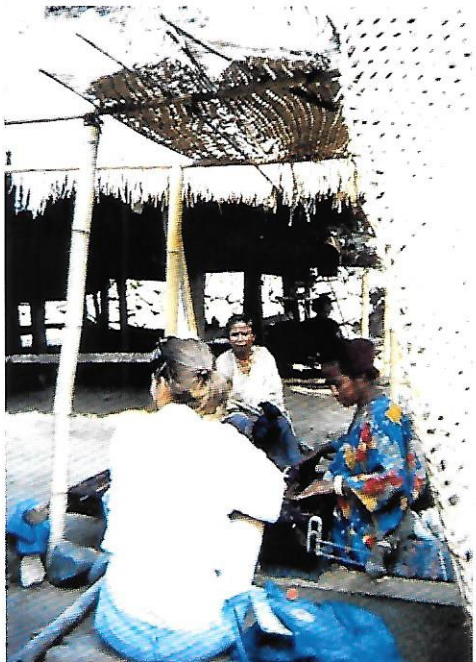
Vi havde ikke en chance for at orienter os, men heldigvis var vi blevet fulgt af adskillige nysgerrige børn og unge, der med en lommelygte kunne guide os tilbage til "borgmesterens hus".

Vi blev der i to-tre uforglemmelige dage, og var hurtigt kendt af alle.

Om dagen foregik livet ikke kun "mellem husene", men også "under" dem. Kvinder med småbørn sad her, beskyttet mod den hårde sol, og vævede deres smukke ikat stoffer.

"Hovedgaden" i Nggela

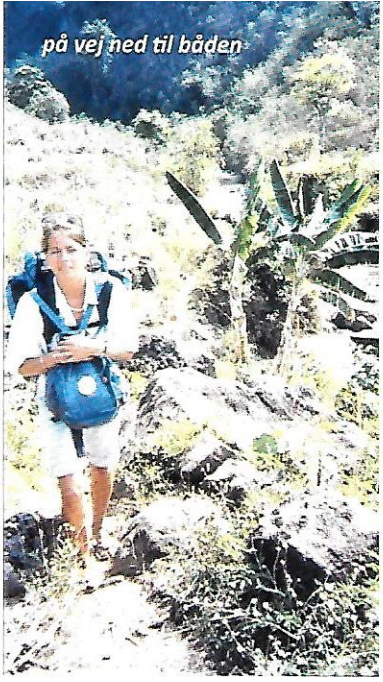

Tilbage til civilisationen.

Vi havde hørt, at man en eller to gange om ugen kunne komme med "båd til Ende", en ca. 50 - 60 km sejlads langs kysten mod vest. Fra Nggela gik der en uvejsom sti på et par kilometer ned til den stenede sydkyst, og så var det bare at vente, indtil passagerbåden kom forbi...

Da dagen oprandt drog vi af sted med fuld oppakning og nåede ned til kysten i "god tid". Her var der allerede ankommet en 8-10 ventende. Efter et par timer begyndte vi at tvivle, dels på hvordan man kunne komme om bord i båden fra den stenede kyst med høj brænding, dels om den overhovedet ville komme? De lokale smilede dog bare og sagde "Okay, okay"...

Rikke sammen med Nggelas kvinder .
Fremstilling af vævede ikat-stoffer var en af bygdens hovedbeskæftigelser.

Ventetiden på stranden blev udnyttet. Her en af Rikkes akvareller.

Og båden kom da også efter en 3 timers tid...

På mirakuløs vis blev vi med en lille jolle, en ad gangen, fragtet ud gennem brændingen til passagerbåden, og her halet ombord med rygsæk og det hele.

Passagerbåd var nu en noget smigrende betegnelse: En gammel overdækket fisker-båd med plads til en ti - tolv passagerer, denne dag dog med mindst femogtyve - plus grøntsager, levende høns og et par geder, åbenbart til salg på markedet i Ende.

Bali - et af øens mange fine templer

Efter Flores

Ingen tvivl, nu gjaldt det **Bali**, vulkanøen som for os nordboere er indbegrebet af drømmen om tropisk regnskov, frodige rismarker og en gæstfri befolkning med en fascinerende hinduistisk kultur og arkitektur.

Så, ikke flere overfyldte lastbiler og gyngende småskibe:

Vi havde hørt en del om den lokale flyvning i Indonesien, hvor ulykker med gamle udrangerede tomotorers fly var hverdagskost.

Det fly vi steg på i Ende levede helt op til forventningerne: Vinger, der var forstærket med ståltråd, og en kabine med flere forskellige havestole skruet fast i gulvet.

Fra Ende på Flores er vi just lykkeligt landet på Lombok

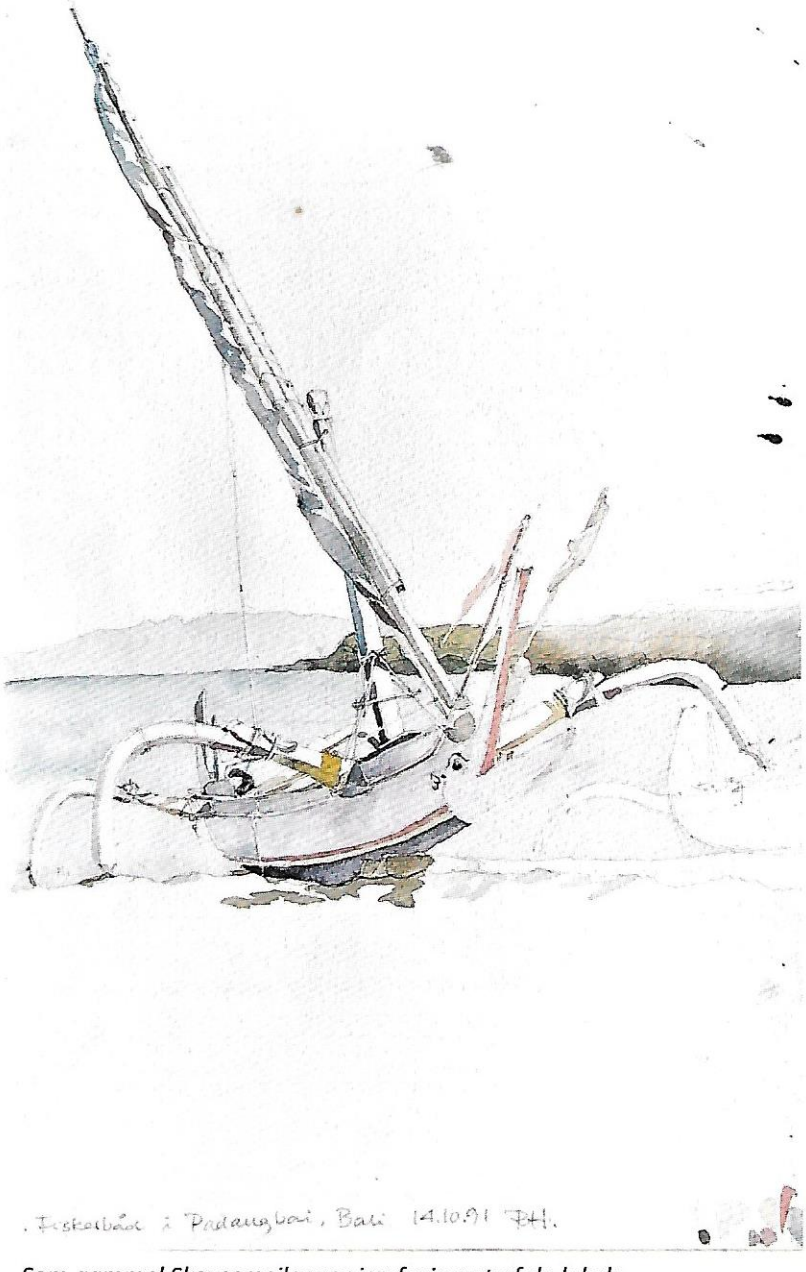
Gilli øerne

Nok især jeg, trængte imidlertid først til bare at kunne flade ud på en hvid strand ved et koralrev. Det fandt vi på et par småøer Gili Air og Gili Trawangan ud for **Lomboks** nordkyst.

Man sejlede derud med outriggerbåd, og fandt her, det vi havde drømt om: Hytter ved skønne strande - steder, der endnu kun var kendt blandt os "Lonly Planet" rejsende.

Som gammel Skovsersejler var jeg fasineret af de lokale outrigger-både. Her dygtigt fanget i en af Rikkes fine akvareller.

Her det meste af Padangbai's fiskerflåde linet op på stranden.

BALI...

Nå, men Bali var som sagt endemålet for vores Indonesiske ø-hop.

Med en rigtig færge sejlede vi fra Lombok til Padangbai på Balis østkyst, og inlogerede os på et lidt mere turistet "Island Resort". Efter en uge på Gilli-øerne trængte vi ikke så lidt til noget andet og bedre kost end tørrede bananer og kogt ris.

Her blev i blev et par dage og hvor planlagde vores videre færd på Bali.

UBUD

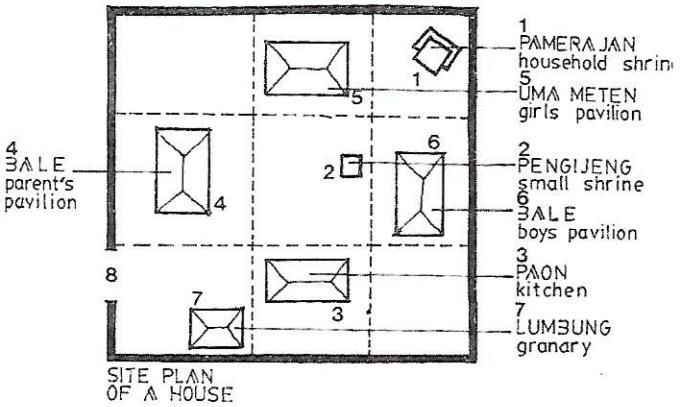
Nu gjaldt det om at komme tilstrækkeligt langt væk fra Hovedbyen Denpasar med dens masseturisme og internationale lufthavn. Vi havde hørt om byen Ubud, som var (og vel stadig er) kendt som Balis centrum for kunsthåndværk og original Balinesisk arkitektur.

Der tog vi hen på lykke og fromme, og efter en nat på et lille motel fandt vi det helt rigtige sted for vores Bali ophold: Karakteristisk for den oprindelige boligform, i hvert fald i Ubud, var et byggefelt på ca 30x30 m, omgivet af en mur. Her er så opført flere funktionsopdelte småhuse: Boligenheder, køkkenet, udhus m.v. Flere havde valgt at leje et eller to af husene ud til sådan nogle som os. "De unge rejser jo væk" fik vi som forklaring.

Du kom dejligt tæt på en lokal familie, for vores vedkommende en pensioneret politibetjent fra Jakarta, som havde købt stedet "til sin og familiens alderdom":).

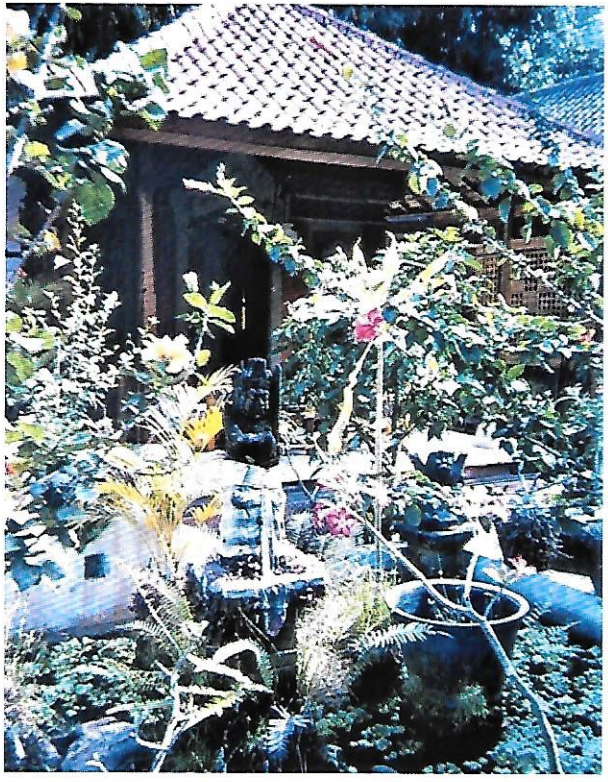

Mellem husene fandtes et lille tempel med vandbassin og de smukkeste blomster... For os var det et utroligt inspirerende ophold, svært at beskrive i ord og de få billeder vi har derfra.

Plan over typisk bolig i Ubud, Bali.
Fra Rikkes bog: "Architectural Conservation in Bali".

Som arkitekter var det dejligt for os at opleve, hvor meget Balis indbyggere gik op i udformningen og udsmykningen af deres boligsteder..

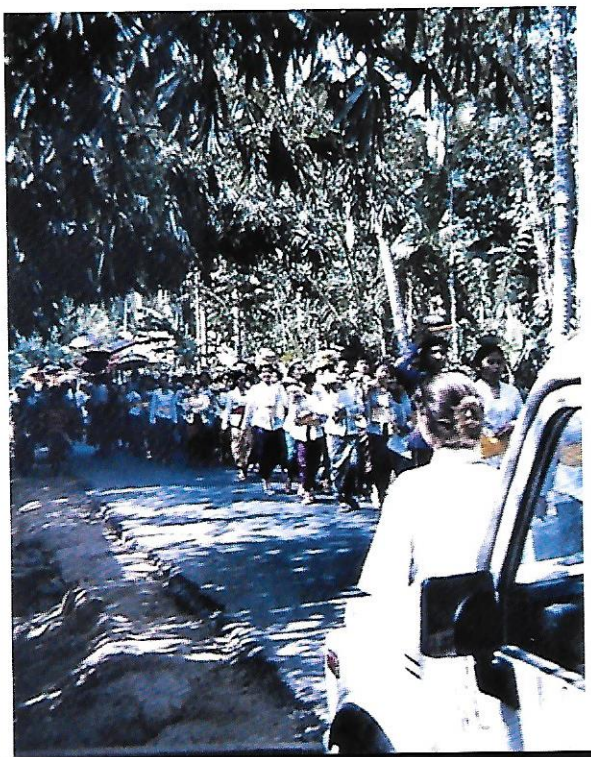

Midt i Ubud lå Lotustemplet som vi kaldte det. Eventyragtigt, placeret midt i bassiner flydt med blomstrende kæmpe Lotus-åkander.

Ubud

blev vores base for de ca. 14 dage vi opholdt os på Bali. Vi lejede en bil i nogle dage og kom godt rundt på øen. Den store vulkan Agung mod nordøst dominerer med frodige terrasserede rismarker på bjergsiderne - et landskab, der helt lever op til øens romantiske omdømme.

Festlige optog

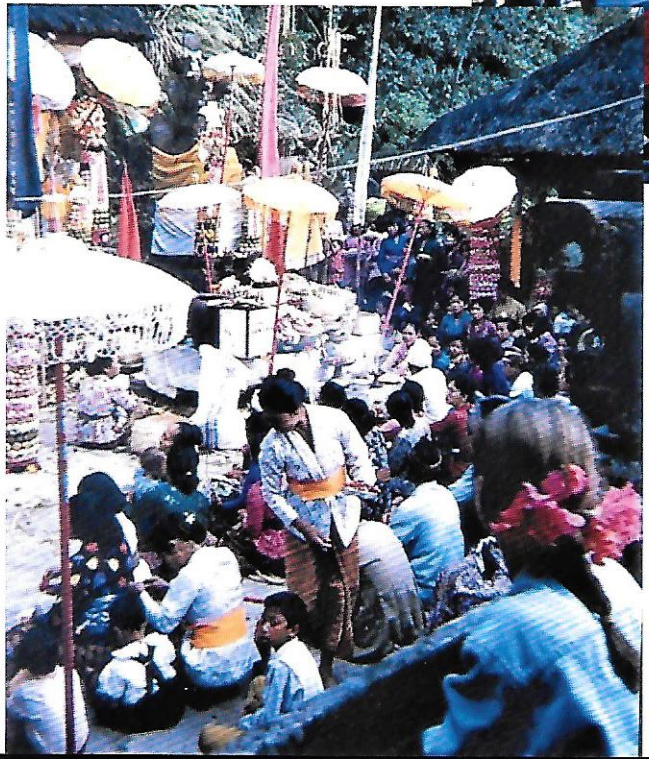
På vores køreture stødte vi flere gange ind i religiøse optog, hvor store forsamlinger af festklædte Balinesere bar rundt på meget flotte frugt- og blomsteropsætninger.

Især husker jeg en episode, hvor vi af de mange smilende deltagere fik lov til at komme med ind i et højt beliggende tempelområde ved Agung vulkanen. Mange medbragte frugter og grøntsager blev stillet til skue: *"De bliver skam fordelt til gavn for dem der har mindre når festivalen er overstået"* fik vi senere fortalt.

Under vores ophold på Bali mødte vi gang på gang disse optog - på tilfældige veje eller ved mindre templer.
Vi spurgte på et tisdpunkt om det var en speciel festivaluge på Bali nu?
"Ja, ja - dem har vi mange af - hele året!"

En begravelse

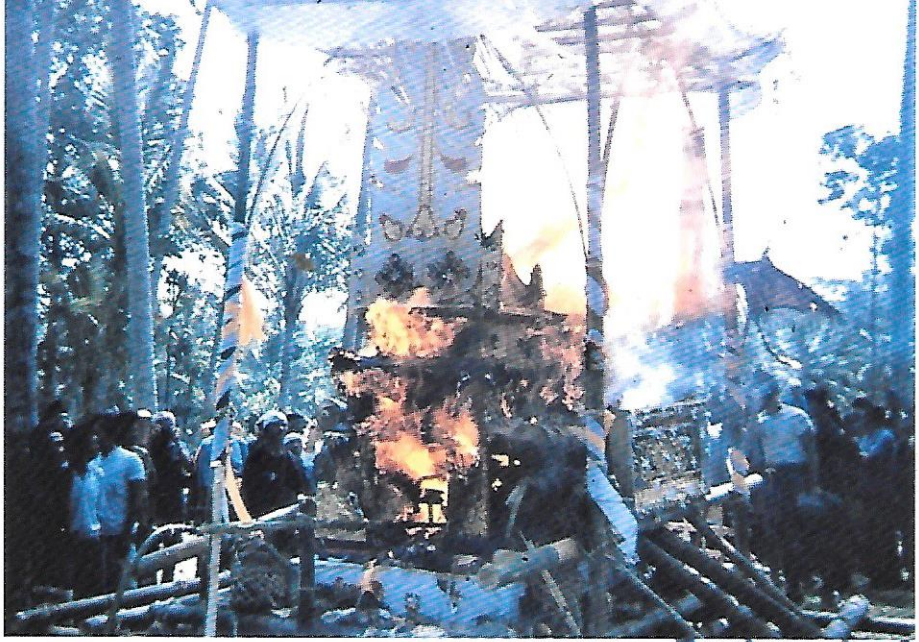
eller rettere en ligbrænding, for i Balis buddhistisk/hinduistiske trossamfund skete afskeden med de døde ved brænding på bål – som også i Indien. Vi havde fået fortalt, at der skulle være en "stor begravelse" ikke langt fra Ubud, og "som vi sagtens kunne være med til".

Vi cyklede derhen, og blev mødt af et stort optog, ført an af en flere meter høj tempellignende dekoration, smykket med et utal af blomster, farvede papirbånd m.v. I den blev den afdøde båret af 8-10 personer efterfulgt af familie og venner.

Der hvor kremeringen og askebegravelsen skulle foregå, blev den flotte dekoration anbragt på store brændekævler, og efter forskellige ceremonielle handlinger antændtes den.

Lidt mærkeligt at være vidne til. Den diskretion (?), vi i Danmark normalt omgiver døden med, fandtes ikke. Her var der intet forsøg på at skjule, hvordan den afdødes krop gik op i flammer.

Kulminationen var afbændingen af de den afdøde sammen med den flotte store dekoration, bygget til lejligheden.

Den alvorsfuldhed, som vi kender hjemmefra, var heller ikke tilstede. Hele ceremonien foregik i en afslappet, ja nærmest munter, stemning blandt de mange familiemedlemmer og pårørende, men - som vi senere fik fortalt – dette var jo heller ikke afslutningen af et liv, men begyndelsen på et nyt (reinkarnation).

Vi holdt os lidt i baggrunden, og på et tidspunkt kom en ung kvinde hen til os, pegede på den lille forhøjning vi havde sat os på, og sagde smilende: "My father". Vi rejste os straks og undskyldte vores uvidenhed. "No, no, sit down" grinte hun, "he likes company"! Så satte hun sig ved siden af os, tændte en cigaret og tog et par sug. Derefter anbragte hun den i et lille messing rør, det stak op fra gravstedet, og sagde undskyldende: "He likes smoking"...

Selv nu, 30 år senere, tænker jeg med misundelse på denne dejlige og afslappede holdning til døden, som vi var vidne til den dag på Bali.

Rikke på det gravsted, vi fik lov ti sidde på.

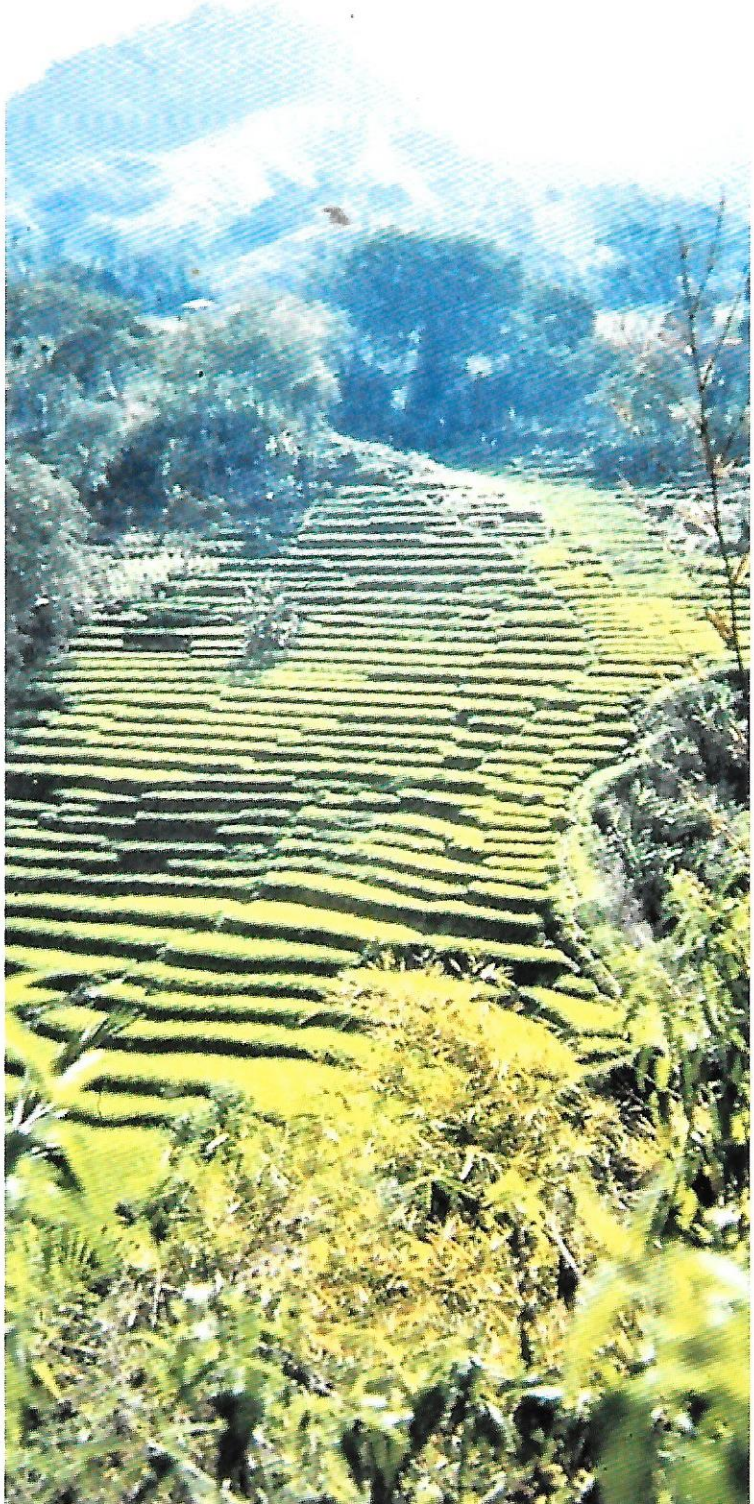

Farvel til Bali ...

I dag sikkert endnu mere overrendt af turisme, men kombinationen af en smilende farverig befolkning og øens helt uforligneligt smukke menneskeskabte landskaber opvejer alt.

Øen er da også det sted vi, den dag i dag, ser som turens højdepunkt - og nok det vi her, mange år efter, vil længes mest tilbage til.

Men som med de Græske øer, så kan det med at "vende tilbage" være svært. Dels er der en tid til alting... Bali vil for mig altid være meget Rikke, lige som Paros i 70'erne var Dorthe og børnene.

Bangkok

Allerede på køreturen fra lufthavnen ind til bymidten var jeg parat til at vende om: En vanvittig trafik, larm og et mylder af fortravlede mennesker, der tilsyneladende målløst styrtede af sted i alle retninger - alt i skærende kontrast ikke mindst til Balis ro og skønne natur...

Jeg tror også vi var ved at være "mæt af alle de indtryk", da vi stod på flyveren i Denpasar med kurs mod Bangkok. Vi havde planlagt en afsluttende uge i Thailands hovedstad, selvfølgelig alt for lidt tid, hvis denne utrolige by skulle opleves rigtigt.

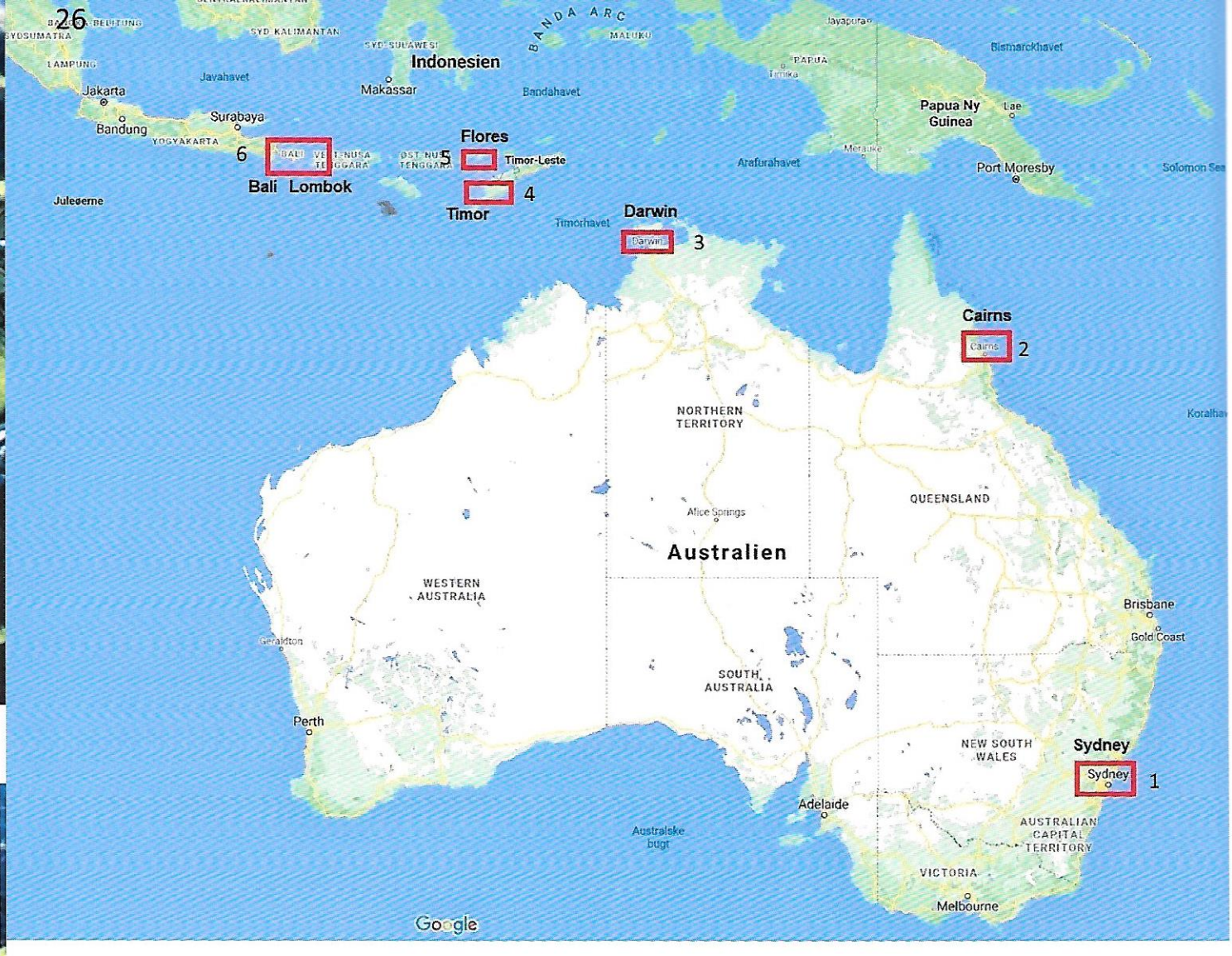
At jeg på førstedagen måtte lægge mig med småfeber og mavekneb, hjalp naturligvis heller ikke med til et positivt indtryk af Bangkok.

Nå, men jeg kom mig ret hurtigt. Vi havde faktisk fundet os et godt hotel, centralt beliggende midt i Bangkoks svar på Chinatown, og hvor vi oplevede det liv og den fascinerende mangfoldighed, som kendetegner Østens storbyer.

De sidste dage opførte vi os som helt almindelige turister: Middage på gode Thai-restauranter, obligatoriske kanalrundfarter, besøg til gyldne pagodetempler og hvad der nu ellers hører sig til.

Slut

Så det sidste store hop til Kastrup, og - som så ofte før, men nok især denne gang – blev turen via Amager indtil vores gamle by en bekræftelse på København som en lille hyggelig provinsby!

Ruten fra Sidney til Bali